

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 27 lipca 2012 roku pełnomocnik powódki M. K. skierowanym przeciwko (...) w B. wnosił o zasądzenie przez Sąd przywrócenia stanu poprzedniego przez pozwanego budynkowi mieszkalnemu, oborze, stodole oraz ogrodzeniu posesji, bądź zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na naprawę szkody górniczej z dnia 22.01.2010 roku, zasądzenie odsetek od dnia powstania „wstrząsu sejsmicznego” oraz zasądzenie kosztów procesu pełnomocnikowi powódki.

Z uzasadnienia pozwu wynikało, że zniszczenia stanowią konsekwencję wstrząsu sejsmicznego z dnia 22 stycznia 2010 roku.

W piśmie z dnia 5 grudnia 2012 roku pełnomocnik powódki sprecyzował swoje żądanie w ten sposób, że wniósł o nakazanie pozwanemu przywrócenia stanu poprzedniego uszkodzeń, tj. popękań : budynkowi mieszkalnemu, gospodarczemu (obora) oraz budynkom przyległym i stodole, a także ogrodzeniu posesji przez naprawę uszkodzonych budynków w taki sposób, że pozwany ma rozebrać uszkodzone budynki do stopnia zerowego i zbudować je od nowa oraz zabezpieczyć i uzbroić fundamenty, przed szkodami górniczymi w celu zabezpieczenia ich przed wstrząsami sejsmicznymi, które mogą nastąpić w przyszłości, wywoływane wskutek działalności pozwanego. Przywrócenie stanu poprzedniego w ogrodzeniu posesji popękanych płyt ma nastąpić poprzez wymianę na nowe.

Pełnomocnik powódki sprecyzował także drugi zakres żądania - zasądzenia zapłaty kwoty 550 000 złotych, w sytuacji gdyby powódka miała wykonać naprawę we własnym zakresie, żądając należnych odsetek od dnia 10 lipca 2012 roku tj. wezwania pozwanego do naprawy.

Powódka podniosła, że z dochodzi roszczenia związanego ze wstrząsem z dnia 12 kwietnia 2012 roku, po którym pojawiły się dodatkowe uszkodzenia, a istniejące z dnia 22 stycznia 2010 roku uległy powiększeniu, ponieważ nie zostały naprawione i powiększyły się w sposób znaczny.

Pełnomocnik pozwanego wnosił o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu podnosząc, iż wstrząs sejsmiczny z dnia 12 kwietnia 2012 roku, na który powoływał się ostatecznie pełnomocnik powódki był znikomy iż nie mógł spowodować gdziekolwiek i jakichkolwiek uszkodzeń (pęknięć budynków) , w tym będących własnością powódki.

Ponadto dodatkowo pozwany nadmieniał, iż występujące w budynkach powoda niewielkie uszkodzenia spowodowane są naturalnym zużyciem i eksploatacją. W najmniejszym też stopniu nie zagrażają bezpieczeństwu użytkowników ani samej konstrukcji obiektów. Nie zachodzi również ich potrzeba rozbioru.

Na terenie górniczym (...) B.- P. B. i P. S. nie ma potrzeby zabezpieczania profilaktycznego budynków przeciw szkodom spowodowanym ruchem Zakładu (...).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Właścicielką nieruchomości położonej w O. nr (...), pow. B. na podstawie umowy darowizny z dnia 7 sierpnia 2009r jest M. K. (rep. A nr.(...) akta sprawy IC Gg 1/10).

Nieruchomość jest ogrodzona, zabudowana jest budynkiem mieszkalnym i budynkami inwentarskimi - budynek obory i stodoła. Budynki nie były zabezpieczane w trakcie budowy na wpływy górnicze z uwagi na brak takiego wskazania w warunkach zabudowy.

(dowód: odpis księgi wieczystej k. 146-149, opina pisemna biegłego k.115- 125 dokumentacja pracy badawczo - usługowej k. 100-101, akta I CGg 1/10)

Nieruchomość będąca własnością M. K. położona jest w obszarze i terenie górniczym ustanowionym dla (...) i (...), na którym koncesję na wydobywanie węgla posiada pozwany.

(bezsporne).

Przedstawiciel małoletniej wówczas powódki J. K. składał w 2000r. wniosek o naprawę uszkodzeń lokalu mieszkalnego gospodarczego.

W dniu 26 kwietnia 2000 roku przeprowadzono wizję lokalną. Podczas wizji stwierdzono wówczas pionowe zarysowania na ścianie szczytowej budynku mieszkalnego i tworzenie się dylatacji pomiędzy gankiem, a budynkiem. Na budynku inwentarskim stwierdzono pęknięcia - pionowe na poziomie poddasza .

W dniu 19 czerwca 2002 roku (...) S.A. zawarła ugodę na naprawę tych szkód z dziadkami powódki C. i S. K., którzy zobowiązali się do naprawy uszkodzeń w budynku mieszkalnym i inwentarskim, a (...) S.A. do 14 dni miała wypłacić wynagrodzenie w kwocie 1.000 złotych . Napraw nie dokonano. Część pęknięć została zamalowana.

(dowód: protokół k- 98-98v, ugoda k- 125 akta sprawy sygn. I CGg 1/10).

Prawomocnym wyrokiem z dnia 17 października 2011 roku Sąd Okręgowy w Piotrkowie w sprawie I CGg 1/10 oddalił powództwo M. K. przeciwko (...) S.A o odszkodowanie z tytułu szkody górniczej związanej ze wstrząsem sejsmicznym z dnia 22 stycznia 2010 roku – uznając, iż brak jest związku przyczynowego między w/w zdarzeniem a uszkodzeniami występującymi w budynkach mieszkalnych, gospodarczych oraz ogrodzeniu nieruchomości powódki.

(dowód: wyrok z uzasadnieniem k -263-268 akt sprawy sygn. I CGg 1/10).

Początkowo roszczenie niniejszego pozwu oparte było o żądanie naprawienia szkody związanej ze wstrząsem z dnia 22 stycznia 2010 roku . Ostatecznie jednak powódka wskazała, iż występujące u niej uszkodzenia wynikały z kolejnego wstrząsu sejsmicznego z dnia 12 kwietnia 2014 roku.

Biegły z zakresu górnictwa i geologii J. M. (1) powołany w sprawie zastosował dwie alternatywne metody badawcze celem ustalenia ewentualnego związku pomiędzy wstrząsem górniczym z 12 kwietnia 2012 roku i 25 listopada 2011 roku, a **uszkodzeniami na nieruchomości powódki.**

I. Pierwsza metoda - według kryteriów skali (...) 64, która przypisuje poszczególnym stopniom intensywności drgań możliwe skutki w zabudowie, środowisku geologicznym oraz wpływ na ludzi. Stopnie intensywności drgań są w tej skali skorelowane z przyspieszeniami drgań gruntu.

Według kryteriów skali (...) 64 zabudowania powódki należy zaliczyć do grupy B (średnia trwałość). Obliczone przyspieszenie drgań gruntu klasyfikuje oddziaływania do dolnego zakresu V stopnia intensywności .Według kryteriów skali (...)64, wstrząsy; o energii 2,5 E + 9 [J], zaistniały w dniu 15.12.2011r. oraz o energii 1,82 E + 9 [J], zaistniały w dniu 12.04.2012r. nie powinny spowodować uszkodzeń zabudowań powódki.

Druga metoda – według kryteriów Górniczej Skali Intensywności G., która określa wpływ wstrząsów na powierzchnię.

Skala wyróżnia cztery stopnie, dla których opisano wpływ oddziaływania wstrząsów górniczych w budynkach i liniowych obiektach infrastruktury podziemnej oraz intensywność odczuwania drgań przez ludzi i uciążliwość użytkowania obiektów budowlanych, w korelacji z parametrami drgań. Przekroczenie granicy stopnia szkodliwości oznacza, że opisane skutki mogą wystąpić ale nie muszą.

Dla przyjętych współrzędnych (parametrów) wstrząsu, jego oddziaływanie można zlokalizować w stopniu o tzn. według na granicy pomiędzy stopniem 0 i 1, tzn. według kryteriów skali G., wstrząsy; o energii 2,5 E + 9 [J], zaistniały w dniu 15.12.2011 roku oraz o energii 1,82 E + 9 [J] zaistniały w dniu 12.04.2012r. nie powinny spowodować uszkodzeń zabudowań powódki.

Dwie alternatywne metody badawcze zastosowane przez biegłego sądowego z zakresu górnictwa i geologii jednoznacznie wykazały brak związku przyczynowo – skutkowego pomiędzy wstrząsem górniczym z 12 kwietnia 2012 roku, a uszkodzeniami nieruchomości powódki.

Biegły stwierdził, iż szkody jakie powstały w budynku mieszkalnym i gospodarczym powódki położonym w miejscowości O. (...) nie są związane z ruchem pozwanego przedsiębiorstwa górniczego, a w szczególności ze wstrząsem sejsmicznym, który miał miejsce w dniu 12.04.2012 r. i powstałe uszkodzenia lub ich część, bądź pogłębienie uszkodzeń, które istniały u powódki nie pozostają w adekwatnym związku przyczynowym od powyższego zdarzenia.

(dowód: opinia biegłego J. M. k- 92-110)

Biegły z zakresu szkód górniczych I. A., który sporządził opinię w sprawie I CGg 1/10 stwierdził, że uszkodzenia w budynkach powódki położonych na parceli w O. nr (...) nie pozostają w związku przyczynowym ze wstrząsem górniczym z 22 stycznia 2010 roku.

Część uszkodzeń w budynkach położonych na nieruchomości powódki pozostaje w związku przyczynowym z działalnością górniczą pozwanej, ale zdaniem biegłego uszkodzenia te musiały powstać dawno, a ich początek powstania był jeszcze przed 2000 rokiem (daty nie można ustalić), wynika to z zebranych dokumentów i materiałów - takich jak np. protokół z wizji lokalnej w 2000 roku.

Ponieważ po 2005r. teren opiniowany można uznać za uspokojony dlatego też uszkodzenia obecnie występujące powstały przed tą datą tj. przed 2005r. Ponieważ nigdy nie były naprawione mogą się one powiększać w sposób naturalny pod wpływem czynników atmosferycznych. Duża część stwierdzanych uszkodzeń w przeszłości była zamalowana i w tym miejscu nie nastąpiło odnowienie się spękań.

W budynkach powódki poza uszkodzeniami mogącymi mieć związek z działalnością górniczą pozwanej występują również uszkodzenia będące wynikiem wad budowlanych, wad materiałowych bądź zużyciem technicznym.

(dowód : opina biegłego I. A. k. 115-123, 170-176v, opinia ustna 181v w aktach sprawy I CGg 1/10).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił wg. w/w dowodów, a w szczególności opinii biegłego z zakresu szkód górniczych, w której w sposób obszerny uzasadnił on swoje wnioski końcowe powołując się na dwie metody badawcze dotyczące ustalenia wielkości wstrząsów oraz ich potencjalnych oddziaływań i skutków biorąc pod uwagę natężenie ruchów sejsmicznych, położenie nieruchomości, charakter podłoża. Obie te metody doprowadziły do wspólnego ustalenia, że wstrząs z 12.04.2012 roku nie mógł wywołać z uwagi na swoją skalę uszkodzeń w nieruchomości powódki ani też pogłębić już występujących uszkodzeń. Wydając powyższą opinię biegły opierał się na danych uzyskanych z lokalnej. sieci sejsmicznej (4 stacje) Głównego Instytutu Górnictwa dotyczących obszaru odkrywki właściwych dla położenia nieruchomości powódki, które w sposób szczególny i z największą dokładnością utrwaliły wielkość i przebieg wstrząsu. Ponieważ sporządzając opinię w niniejszej sprawie biegły odwołał się do danych i ustaleń Głównego Instytutu Górnictwa Sąd uznał, iż wniosek pełnomocnika powoda o zażądanie oryginałów wszelkich materiałów z tej instytucji (Zakładu (...)) na okoliczność wstrząsu z 12.04.2012 r. za nieuzasadniony i zbędny dla wyjaśnienia sprawy, bowiem opinii została sporządzona przez biegłego w/w danych i pomiarów pochodzących z Instytutu (...) oraz od strony pozwanej stanowiąc podstawę wydawania niniejszej opinii przez biegłego z zakresu górnictwa i geologii. Powód nie wskazał żadnych faktów i okoliczności, które uwzględniłyby konieczność posiadania i to oryginałów pełnej dokumentacji z Instytutu (...) do wydania opinii przez biegłego, Strona powodowa nie zgłosiła żadnych zarzutów wynikających z braku wiedzy biegłego geofizycznej i geologicznej. Wniosek dowodowy pełnomocnika powoda, w którym nie tylko żądał on tej dokumentacji, a także wypowiedzenia się przez Instytut (...) co do istnienia związku przyczynowego między wstrząsem , a uszkodzeniami na nieruchomości powódki sprowadzał się w swojej istocie do wydania przez niego merytorycznej opinii w sprawie. I z tych też wyżej wskazanych względów nie został uwzględniony i Sąd oddalił go postanowieniem z dnia 26.03.2014 roku zakreślając powódkę w tym orzeczeniu 14 dniowym termin na

zgłoszenie wszelkich wniosków dowodowych pod rygorem pominięcia zgodnie z art. 207 kpc. Następnie dwukrotnie zgłoszony ten sam wniosek na rozprawie w dniu 13.05.2014 roku i 20.05.2014 roku. Sąd ponownie oddalił, Sąd oddalił również wniosek o powołanie innego biegłego ds. szkód górniczych na okoliczności istnienia związku przyczynowego między wstrząsem z dnia 12.04.2012r. a uszkodzeniami w zabudowaniach powódki zgłoszony w dniu 20.08.2014 r. jako spóźniony po upływie terminu prekluzyjnego. Pełnomocnik powódki kwestionując treść merytoryczną opinii biegłego, mimo określonego terminu nie zgłosił na piśmie żadnych zastrzeżeń, wnosząc o wyłączenie biegłego z uwagi na fakt iż w innym postępowaniu (IC GG 1/11) wydał on niekorzystną dla niego opinię. Następnie na rozprawie na którą został wezwany biegły w celu wydania ustnej opinii uzupełniającej zgodnie z wnioskami pełnomocnika powódki odmówił jego przesłuchania argumentując to kwestią nie nagrywania rozprawy i nie rozpoznania wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu .

Z uwagi na powyższe Sąd uchylił postanowienia z przeprowadzeniem na rozprawie w dniu 29 listopada 2013 roku tego dowodu W tej kwestii nie został zgłoszony ponowny wniosek przez powódkę.

Z tych względów Sąd uznał opinię biegłego J. M. (1) za w pełni wiarygodną i oparł na jej treści swoje rozstrzygnięcie w sprawie.

Sąd zważył co następuje:

Zgodnie z treścią przepisu art. 91 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U.05.228.1947)

1. Właściciel nie może sprzeciwić się zagrożeniom spowodowanym ruchem zakładu górniczego, jeżeli ruch ten odbywa się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie. Może żądać naprawienia wyrządzonej tym ruchem szkody zgodnie z przepisami tej ustawy.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do innych podmiotów zagrożonych ruchem zakładu górniczego.
3. Jeżeli nie zachodzą okoliczności przewidziane w ust. 1 i 2, przedsiębiorca odpowiada za szkodę według zasad określonych w Kodeksie cywilnym.

Zgodnie zaś z treścią przepisu art. 92 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U.05.228.1947) do naprawiania szkód, o których mowa w art. 91 ust. 1 i 2, stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego, o ile ustawa nie stanowi inaczej.

W przypadku szkód wyrządzonych ruchem zakładu górniczego odbywającym się zgodnie z zasadami określonymi w komentowanej ustawie odpowiedzialność za nie opiera się głównie na regulacji prawnej zawartej w kodeksie cywilnym, zmodyfikowanej jednak w zakresie określonym w dalszych przepisach ustawy (zob. art. 92-95 pr.g.g.).

W myśl art. 435 § 1 k.c. prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody (pary, gazu, elektryczności, paliw płynnych itp.) ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności.

Z ogólnie obowiązujących zasad wynika, że dla powstania odpowiedzialności cywilnej niezbędne jest łączne zaistnienie trzech przesłanek:

- ***zdarzenia, z którym system prawny łączy czyjś obowiązek naprawienia szkody;***
- ***powstania szkody;***
- ***związku przyczynowego między zdarzeniem a szkodą.***

Zdarzeniem, z którym komentowana ustawa łączy obowiązek naprawienia szkody (przyczyną szkody), jest ruch zakładu górniczego.

W literaturze i orzecznictwie przez "ruch" rozumie się na ogół funkcjonowanie przedsiębiorstwa lub zakładu w miejscu i czasie, przeważa przy tym szeroka wykładnia tego terminu. Przyjmuje się bowiem, że "ruch przedsiębiorstwa" w rozumieniu przepisu art. 435 § 1 k.c. to każdy przejaw działalności takiego przedsiębiorstwa, wynikający z określonej struktury organizacyjnej i funkcji usługowo-produkcyjnej przedsiębiorstwa (wyr. SN z 13 XII 2001 r., IV CKN 1563/00, niepubl.).

Żaden przepis obowiązującego prawa nie określa, czym jest szkoda. Na ogół przyjmuje się, że szkodą w znaczeniu prawnym jest każdy uszczerbek majątkowy w czyichś dobrach, za który prawo czyni kogoś odpowiedzialnym. (zob. m.in. A. Szpunar: Ustalenie odszkodowania w prawie cywilnym, Warszawa 1975, s. 18 i n.; T. Dybowski, w: System prawa cywilnego, t. III, cz. 1: Prawo zobowiązań - część ogólna, Wrocław 1981, s. 221 i n.).

Stosownie do treści art. 361 § 2 k.c. zasadą jest, że naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu nie wyrządzono szkody.

Ustawa nie przynosi też żadnych szczególnych rozwiązań w zakresie dotyczącym związku przyczynowego. W ślad za treścią art. 361 § 1 k.c. trzeba zatem przyjąć, że zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła (zob. B. Lewaszkiewicz-Petrykowska: Odpowiedzialność cywilna prowadzącego na własny rachunek przedsiębiorstwo wprawiane w ruch za pomocą sił przyrody (art. 435 k.c.), Warszawa 1967, s. 76 i n., a także wyr. SN z 19 VI 2001 r., UKN 424/00, "Monitor Prawniczy" 2001, nr 21, s. 1053)

W piśmiennictwie dominuje pogląd, że dla określenia normalnych następstw działania lub zaniechania podmiotu nie należy odwoływać się do przewidywalności (kryterium podmiotowego, właściwego dla ustalania winy), lecz w sposób obiektywny ustalić, czy prawdopodobieństwo skutku zwiększa się każdorazowo wraz z wystąpieniem przyczyny danego rodzaju (por. Z. Banaszczyk (w:) K. Pietrzykowski, Komentarz, t. I, 2005, art. 361, nb 8-9; M. Kaliński, Szkoda na mieniu..., s. 396 i n.; A. Koch, Związek przyczynowy..., s. 128 i n. oraz tegoż, glosa do wyroku SN z 27 listopada 2002 r., I CKN 1215/00, OSP 2004, z. 11, poz. 139). Chodzi o ustalenie, że dane zdarzenie należy do okoliczności ogólnie sprzyjających powstaniu badanego skutku. W tym celu dokonuje się najpierw pewnego uogólnienia przyczyny (zabieg generalizacji), aby określić następnie dla danej sytuacji zakres następstw, które zachodzą w zwyczajnym biegu rzeczy (por. wskazany wyżej wyrok SN z 27 listopada 2002 r. i glosę A. Kocha, wyrok SN z 28 lutego 2006 r., III CSK 135/05, LEX nr 201033).

W przedmiotowej sprawie bezspornym jest, że w dniu 12.04.2012 roku doszło do wstrząsu górniczego, związanego z ruchem pozwanego przedsiębiorstwa. Odnosząc się zaś do związku przyczynowego między zdarzeniem a szkodą - dwie alternatywne metody badawcze zastosowane przez biegłego sądowego zakresu górnictwa i geologii jednoznacznie wykazały brak związku przyczynowo - skutkowego pomiędzy wstrząsem górniczym z 12.04.2012r., a uszkodzeniami nieruchomości powódki.

Wobec powyższego, w przedmiotowej sprawie brak jest podstaw do uznania odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego za szkody w mieniu powódki na skutek wstrząsu górniczego z dnia 12.04.2012 roku co skutkuje oddaleniem powództwa.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie przepisu art. 102 k.p.c nie obciążając powódki M. K. kosztami procesu, z uwagi na trudną sytuację materialną i bytową powódki.